

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Suomen Olympiakomitea ry

TAVOITEASIAKIRJA 2017-2020

Sisällys

1. Johdanto

- 1.1. Saatteeksi
- 1.2. Opetus- ja kulttuuriministeriö
 - Yleistä
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli liikkeen lisäämisessä
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli huippu-urheilussa
- 1.3. Suomen Olympiakomitea
 - Yleistä
 - Olympiakomitea järjestönä
 - Organisaatio ja toiminnot
 - Kehittämistyön kohteet

2. Lisää liikettä

- 2.1. Johdanto
- 2.2. Lisää liikettä -toimijoiden roolit ja vastuut
- 2.3. Liikkeen lisäämisen tavoitteet, seuranta ja arviointi
- 2.4. Sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta ja arviointi

3. Menestyvä huippu-urheilu

- 3.1. Johdanto
- 3.2. Huippu-urheilun toimijoiden roolit ja vastuut
- 3.3. Huippu-urheilun strategiset valinnat, toimintatavat, tavoitteet ja mittarit
- 3.4. Huippu-urheilun tukijärjestelmä

4. Loppuyhteenveto

1. JOHDANTO

1.1. Saatteeksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastuualue ja Suomen Olympiakomitea ovat käyneet keskusteluja liikkeen lisäämisen ja huippu-urheilun tavoitteista vuosille 2017–2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Olympiakomitean yhteisenä tavoitteena on:

- Lisätä liikettä ja mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa ja urheilua koko elämänsä aikana
- Kasvattaa huippu-urheilun kansainvälistä menestystä, osaamista ja arvostusta eettisesti kestäväällä tavalla
- Vahvistaa koordinoitua yhteistyötä ja selkeyttää rooleja hyvän hallinnon periaatteita noudattaen
- Vahvistaa liikunta- ja urheiluyhteisön toimijoiden keskinäistä sekä liikunnan ja urheilun yhteiskunnallista arvostusta

Tämä on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Olympiakomitean yhteinen tavoiteasiakirja Liikkeen lisäämiseen ja Huippu-urheiluun sekä koko suomalaisen liikunnan ja urheilun kehittämiseksi. Tavoiteasiakirjassa kuvataan tavoitteet yhteisille kehittämistoiminnoille.

Tavoiteasiakirja on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Olympiakomitea ry:n välinen. Se ei sido kolmansiä osapuolia. Ministeriö myöntää avustuksia harkintansa mukaan ja olympiakomitea tekee yhteistyötä liikunnan ja urheilun toimijoiden keskinäisten sopimusten mukaisesti

Suomen Olympiakomitean osalta tavoiteasiakirja perustuu keväällä 2016 hyväksytyyn suomalaisen liikunnan ja urheilun yhteiseen menestyssuunnitelmaan, jonka pohjalta Olympiakomitea laati strategian loppuvuodesta 2016. Huippu-urheilun osalta tavoiteasiakirja pohjautuu myös vuonna 2016 toteutettujen sisäisten ja ulkoisten arviointien johtopäätöksiin ja toimenpide-esityksiin. Tavoiteasiakirjassa konkretisoidaan menestyssuunnitelman lupaukset ja Olympiakomitean strategia Olympiakomitean toiminnan tavoitteiksi vuosille 2018–2020.

Tarkemmat mittarit ja arviointimenetelmät asetetuille tavoitteille määritellään osapuolten yhteisissä, vuotuisissa tavoitekeskusteluissa. Konkreettiset toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi kuvataan Olympiakomitean vuotuisissa toimintasuunnitelmissa.

1.2. Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yleistä

Liikunnan harrastaminen vähenee murrosiässä. Työikäisten liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla on viime vuosikymmenten aikana lisääntynyt, mutta fyysinen aktiivisuus työssä ja arjessa on vähentynyt. Liikunnalla on myönteisiä vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Aktiivisella liikunnan harrastamisella on myös yhteiskunnallisia ja kansantaloudellisia vaikutuksia työurien pidentymisen ja työhyvinvoinnin lisääntymisen muodossa.

Vaikka suomalaiset osallistuvat liikunta- ja urheiluseurojen toimintaan melko aktiivisesti, seuratoimintaan osallistumisessa, sitoutumisessa ja liikunta-aktiivisuudessa on eroja eri väestöryhmien kesken. Tarve liikuntajärjestöjen toimintakulttuurin ja -tapojen uudistamiselle kasvaa, kun sitoutuminen liikunnan järjestö- ja seuratoimintaan vähenee. Tilalle tulee vapaita toimintaryhmiä sekä muita uusia osallistumisen tapoja ja vapaaehtoistoimijoiden keski-ikä nousee. Liikuntapalveluiden kuluttajien vaatimustaso kasvaa ja kaupallinen tarjonta lisääntyy ja monipuolistuu.

Sosioekonomiset erot ovat lisääntyneet liikunnassa ja urheilussa. Harrastamisen kustannukset urheiluseuroissa ovat kallistuneet huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja lasten ja nuorten liikuntaharrastukset vaihtelevat perheen varallisuuden mukaan.

Huippu-urheilulla on ollut merkittävä rooli kansallisuuden rakentajana ja ylläpitäjänä, terveiden elämäntapojen tukijana ja nuorison esikuvien tuottajana. Lisäksi huippu-urheilun viihteellinen ja taloudellinen arvo on noussut tapahtumien, viestinnän ja urheilutuotteistuksen kautta viime vuosikymmeninä huippu-urheilun kenties merkittävimmäksi perusteeksi.

Suomi on historiallisesti ollut kansainvälisen huippu-urheilun edelläkävijämaita, ja huippu-urheilun eetos on Suomessa ollut hyvin vahva. Vahva menestysperinteemme, kansainvälisen kilpailun kiristyminen ja huippu-urheiluun merkittävästi panostavien maiden lisääntyminen sekä huippu-urheilun ammattimaistuminen ja kaupallistuminen edellyttävät huippu-urheilujärjestelmämme aktiivista ja ennakoivaa kehittämistä.

Suomalaiset urheilijat saavuttavat vuosittain noin 240 arvokisamitalia, joskin olympialajeissa menestys on selvästi hiipunut 2000-luvulla. Perinteisesti menestyksekkäiden yksilöläjien rinnalle ja tilalle on tullut uusia menestyslajeja, ja eräissä maailmalla laajasti harrastetuissa palloilulajeissa Suomi on noussut maailman kärkimaiden tuntumaan. Toimintaympäristöissä ja huippu-urheilussa tapahtuneet muutokset edellyttävät huippu-urheilun yhteiskunnallisen perustelun päivittämistä, jotta se vastaa nykyiseen tilanteeseen ja sen tuomiin uusiin kysymyksiin.

Liikuntalain velvoitteet

Liikuntalain (390/2015) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikuntalain tavoitteena on edistää:

1. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
2. väestön hyvinvointia ja terveyttä;
3. fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista;
4. lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä;
5. liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta;
6. huippu-urheilua;
7. liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita; sekä
8. eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa avustuksia liikkeen lisäämiseen sekä huippu-urheilun kehittämiseen ja johtamiseen tavoite-asiakirjan ajanjaksolla 2017–2020 sillä edellytyksellä, että eduskunta myöntää tähän tarkoitukseen määrärahoja.

Tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli liikkeen lisäämisessä

Tavoitteena on koko väestön fyysisen aktiivisuuden, liikuntaharrastuksen määrän ja liikuntaintensiteetin kasvu. Kohderyhmänä ovat etenkin lapset ja nuoret, joiden liikunta-aktiivisuus luo perustan koko elämänsämittaiselle liikunnalliselle elämäntavalle. Keskeisiä kohderyhmiä ovat myös riittämättömästi liikkuvat ja liikunnasta syrjäytymisvaarassa olevat.

Liikunnan kansalaistoiminnan ja julkisen sektorin ja elinkeinotoiminnan yhteistyö tulee korostumaan. Tavoitteena on parantaa liikunnan kansalaistoiminnan laatua sekä kansalaistoimintaan osallistumista etenkin sellaisissa väestöryhmissä, joiden osallistumisen esteenä ovat sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset tekijät. Tämä merkitsee nykyistä joustavampia avustusmuotoja sekä sitä, että valtionavustuksilla luodaan edellytyksiä toiminnan kehittämiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli huippu-urheilussa

Huippu-urheilu on lain mukaan kansallisesti merkittävää sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävää tavoitteellista urheilutoimintaa. Ministeriön tavoitteena on, että huippu-urheilua kehitetään tuloksellisesti, eettisesti ja vastuullisesti siten, että valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle ja urheilulle.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö luo huippu-urheilulle toimintaedellytyksiä muun muassa myöntämällä valtion verottomia urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahoja, avustamalla Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikköä ja lajiliittoja, myöntämällä avustuksia urheiluakatemoille sekä valmennuskeskuksille, tukemalla huippu-urheilun olosuhteiden rakentamista ja kehittämistä, avustamalla huippu-urheilun tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä edistämällä urheilijoiden urheilijauran jälkeisiä opiskeluja.

1.3. Suomen Olympiakomitea

Yleistä

Liikunta ja urheilu ovat Suomen merkittävien kansanliike. Suomen elinvoimalle on ensiarvoisen tärkeää, että liikunnan ja urheilun kokonaisuus toimii vaikuttavasti, inspiroivasti ja tuloksellisesti – yhdessä. Suomen Olympiakomitea toimii liikunnan ja urheilun menestyssuunnitelman mukaisesti yhteiskunnassa suomalaisen liikunnan ja urheilun yhteisenä äänenä.

Olympiakomitean tehtävänä on liikunnan ja urheilun toimintaedellytysten kehittäminen, liikunta- ja urheiluyhteisön strategiavastuu ja eri toimijoiden yhteistyön rakentaminen strategisten valintojen toteuttamiseksi. Kaikessa toiminnassa vahvistamme liikunta- ja urheiluyhteisön yhteistä arvopohjaa sekä eettisesti kestävä ja yhdenvertaista toimintakulttuuria.

Olympiakomitean strategiset tavoitteet ovat:

- **Suomalaiset liikkuvat enemmän:** mahdollistamme yhdessä eri toimijoiden kanssa innostavan toimintaympäristön, jossa suomalainen hyvinvointi kasvaa liikkeen lisääntyessä.
- **Suomalainen huippu-urheilu menestyy:** varmistamme kansainvälisen vertailun kestävä toimintaympäristön, joka mahdollistaa menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen.

Olympiakomitean rooli on:

- Toimia suomalaisen liikunnan ja urheilun yhteisenä äänenä ja varmistaa liikunnan ja urheilun toimintaedellytykset.
- Rakentaa eri toimijoiden yhteistyötä ja valmistella sekä sopia eri toimijoiden rooleista ja vastuista.
- Johtaa huippu-urheilua ja koordinoida verkostoja.

Olympiakomitean arvot ovat:

- Yhdessä
- Ilolla
- Kunnioittavasti
- Vastuullisesti

- Erinomaisesti

Olympiakomitea järjestönä

Uusi Olympiakomitea aloitti toimintansa 1.1.2017 Valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaatio Valo ry:n ja Suomen Olympiakomitean yhdistyttyä. Olympiakomiteassa on 61 työntekijää (1.10.2017). Jäsenistö koostuu (tilanne 1.10.2017) 84 varsinaisesta jäsenestä, 17 kumppanuusjäsenestä sekä kolmesta henkilöjäsenestä. Olympiakomitean vuosibudjetti on noin 16 miljoonaa euroa (2017). Olympiakomitea rahoittaa toimintansa valtionavustuksilla ja omalla varainhankinnalla.

Organisaatio ja toiminnot

Olympiakomitea toimii matriisiorganisaationa. Sisältöalueita ovat lisää liikettä, huippu-urheilu, jäsenpalvelut ja varainhankinta, kukin omina yksiköinään. Matriisin palvelualueita ovat viestintä ja yhteiskuntasuhteet, talous, tietohallinto ja HR sekä osaamisen kehittäminen. Toimitusjohtaja vastaa Olympiakomitean operatiivisen toiminnan johtamisesta. Toimitusjohtajan tukena toimiva johtoryhmä koostuu eri toimintojen vetäjistä. Olympiakomitean toimintaa ohjaa 12-jäseninen hallitus, jonka toimikausi on neljä vuotta (2017–2020).

Lisää liikettä -yksikkö toimii kehittäjänä, asiantuntijana ja yhteistyöverkoston koordinoijana kolmella osa-alueella: elinvoimainen seuratoiminta, lasten ja nuorten liike sekä aikuisten aktiivinen arki. Yksikkö toimii liikkeen lisäämisessä pääosin organisoidun liikunnan ja urheilun kautta.

Huippu-urheiluyksikkö johtaa ja koordinoi suomalaisen huippu-urheiluverkoston toimintaa ja vastaa yhdessä lajiliittojen ja huippu-urheiluverkoston kanssa toimintatapojen kehittämisestä, pitkän aikavälin huippu-urheilumenestyksestä sekä talous- ja osaamisresurssien ohjaamisesta verkoston käyttöön. Huippu-urheiluyksikkö valmistelee ja johtaa suomalaisjoukkueita olympialaisissa, paralympialaisissa, nuorten olympialaisissa, nuorten olympiafestivaaleilla sekä universiadeissa.

Jäsenpalvelujen tehtävänä on varmistaa sujuva arki urheiluyhteisössä, jolloin resursseja vapautuu rutiini- ja hallintotehtävistä liikunnan ja urheilun tekemiseen. Yhteisillä hankinnoilla tuotetaan kustannustehokkaasti laadukkaita palveluja. Keskeinen osa jäsenpalveluita ja yhteistyötä OKM:n kanssa on Suomisportin kehitystyö.

Varainhankintayksikkö vastaa yritys yhteistyökumppaneista ja siihen liittyvästä toiminnasta. Varainhankintayksikkö on yhtiöitetty Suomen Olympiakomitea Markkinointi Oy -nimen alle.

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet -yksikkö vastaa Olympiakomitean viestinnästä, rakentaa yhteiskuntasuhteita poliittisiin päätöksentekijöihin ja virkamiehiin, toteuttaa vastuullisuustyötä, vahvistaa yhteisöllisyyttä jäsenjärjestökentässä, tuottaa tapahtumia, edistää kansainvälisiä suhteita olympialiikkeessä ja kansainvälisissä liikunta- ja urheilujärjestöissä sekä toimii asiantuntijana olosuhdekysymyksissä liikkeen lisäämisen ja huippu-urheilun strategisten tavoitteiden tukena sekä laajasti liikunnan ja urheilun toimintaedellytysten vahvistamiseksi.

Kehittämistyön kohteet 2018–2020

Seuraavaan on nostettu Olympiakomitean ja opetus- ja kulttuuriministeriön liikkeen lisäämisen ja huippu-urheilun lisäksi tunnistamat yhteiset kehittämistyön kohteet vuosille 2018–2020.

Digitaaliset palvelut (Suomisport)

Suomisport on lajiliitoille ja näiden jäsenseuroille suunnattu jäsenpalvelu, joka mahdollistaa lisenssi-, tapahtuma- ja jäsenhallinnan sekä näihin liittyvät tukitoiminnot, kuten raportoinnin ja maksupalvelun. Palvelun rakentaminen käynnistyi vuonna 2016 Olympiakomitean toimesta yhteistyössä kehittäjäkumppaneiden kanssa ja heidän rahoittamana. Vuoden 2017 loppuun mennessä palvelua käyttää 60 lajiliittoa, ja siihen on rekisteröitynyt arviolta yli 200 000 liikkujaa.

Suomisportissa sekä lajiliitot että seurat ovat samassa vahvan identiteetin hallinnan (sport-id) digitaalisessa palvelussa, joka tarjoaa liikkujille helppokäyttöisen kanavan (mm. mobiiliapplikaatio) liittyä liittojen ja seurojen tarjoamiin palveluihin. Lisäksi Suomisport toimii Lasten liike -iltapäiväkerhotoiminnan tapahtumahallinnan palveluna sekä laajenee vuoden 2018 aikana nykyistä kattavammaksi seurapalveluksi.

Avoimeen lähdekoodiin ja REST-rajapintaratkaisuihin perustuva Suomisport mahdollistaa monipuoliset tiedonsiirto- ja käsittelytoiminnot. Tästä esimerkkinä on muun muassa reaaliaikaisen seurantatiedon tuottaminen tiedolla johtamisen tarpeisiin ja päätöksentekoprosesseihin, kuten julkisten tukien hakemiseen. Vuonna 2020 Suomisport tuottaa luotettavaa, oikeaa ja johdonmukaista perustietoa urheiluyhteisöstä tiedolla johtamisen, päätöksenteon ja viestinnän sekä toiminnan kehittämisen tarpeisiin – ja toimii tietovarastona.

Suomisportin roadmap vuosille 2017–2020:

- Vuonna 2017 liitoille suunnatun palvelun käyttöönotto ja jatkokehitys vuosina 2018–2020;
- Seuroille suunnattujen palvelujen vaatimusmäärittely vuonna 2017 ja palvelun testaaminen ja pilotointi (ml. seuratukien hakeminen) vuoden 2018 aikana sekä jatkokehitys vuosina 2019–2020;
- Seuraverkko-palvelun uudistaminen osana Suomisportin seurapalvelua vuosina 2017–2019;
- Ekosysteemin edellyttämien integraatioiden toteuttaminen (mm. seurojen toiminnanohjausjärjestelmät, taloushallinto, kilpailu- ja tulosjärjestelmä) vuosina 2018–2020;
- Huippu-urheilun tietojärjestelmän esiselvityksen pohjalta kehittämisprojektin määrittely ja toteuttaminen vuosina 2017–2019;
- Yhteisötason tiedolla johtamisen tarpeiden määrittely ja vaatimusten dokumentointi, kehittämisprojektin laatiminen ja hyväksyminen vuoden 2018 aikana sekä toiminnallisuuksien toteuttaminen Suomisportiin vuosina 2019–2020.

Sport Finland

Olympiakomitea toimii yhteistyöelimenä kaupunkien, lajiliittojen ja opetus- ja kulttuuriministeriön välillä kansainvälisten suurtapahtumien sekä muiden kansallisesti merkittävien tapahtumien hakemisessa ja kestävässä toteuttamisessa.

Sport Finland -toimintamalli rakentunee pääosin kahden tehtävän ympärille:

1. Urheilutapahtumien valmisteluprosessin tukeminen

Olympiakomitea tukee lajiliittoja ja kaupunkeja urheilutapahtumien hakuprosesseissa ja järjestämisessä. Kokonaisuuteen kuuluu muun muassa vaihekohtaisen prosessiohjeistuksen tarjoaminen tapahtumahakijoille, tapahtumahakijan itsearviointin kysymyspatteristo, kumppanuuskriteerien läpikäynti suhteessa OKM-avustuksen hakemiseen, tukimateriaalien tarjoaminen kansainväliseen hakuprosessiin, tapahtuman

kustannusrakenteen hahmottaminen, kaupunkien tapahtumastrategioiden valmistelun tuki sekä avoinna olevien tapahtumahakujen tietokannan ja suomalaisen urheilutapahtumakalenterin rakentaminen.

Olympiakomitea tukee kaupungeja urheilutapahtumahakujen strategisessa hyödyntämisessä alueellisen ja paikallisen kehittämisen välineenä esimerkiksi infrastruktuurin, elinkeinopolitiikan, imagon rakehtamisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen tavoitteista käsin.

2. Yhteisen strategian ja uuden toimintamallin luominen

Yhteistyökaupungit, opetus- ja kulttuuriministeriö, Sport Finland ja lajiliitot luovat yhdessä vision ja strategian, millaista Suomi-kuvaa halutaan edistää liikunnan ja urheilun sekä erityisesti tapahtumien avulla. Strategian luonnissa hyödynnetään laajempaa verkostoa, jonka avulla voidaan vaikuttaa siihen, miten liikunta- ja urheilumatkailu (Sport Tourism) voidaan saada kasvuun ja alan palveluista ja tuotteista vientituotteita.

Strategiassa määritellään, mitkä ovat Suomen tavoitteet kansainvälisillä kentillä tällä saralla. Uuden strategian ja vision avulla urheilutapahtumien asemointi Suomessa nostetaan uudelle tasolle ja Suomi tunnetaan kansainvälisesti urheilutapahtumien haluttuna isäntämaana. Strategian avulla Sport Finlandin asema vakinaistuu ja selkeytyy ja Eri toimijat tietävät Sport Finlandin roolin. Lisäksi lajiliittojen, kaupunkien ja valtion roolit tapahtumien hakemisessa ja järjestämisessä ovat selkeät.

Huippu-urheilun yhteiskunnallinen perustelu

Useissa viimeaikaisissa selvityksissä ja mietinnöissä (mm. Menestyksen polulla – Huippu-urheilun ulkoinen arviointi (Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2017:1), ns. Harkimon työryhmän raportissa (Valtion roolin ja ohjauskeinojen selkeyttäminen suomalaisessa liikunta- ja urheilukulttuurissa, OKM:n julkaisuja 2017:40)) sekä julkisissa puheenvuoroissa on todettu tarve huippu-urheilun ajantasaiselle ja laajasti hyväksytylle yhteiskunnalliselle perustelulle. Perustelu voi rakentua esimerkiksi huippu-urheilun taloudellisiin, sosioemotionaalisiin sekä symbolisiin ja toiminnallisiin arvoihin.

Olympiakomitea valmistelee yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa päivitetyn, tutkimustietoon pohjautuvan jäsenyyden ja kuvauksen huippu-urheilun yhteiskunnallisesta merkityksestä 2020-luvun Suomessa vuoden 2018 aikana.

2. LISÄÄ LIIKETTÄ

2.1. Johdanto

Elokuussa 2017 käynnistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastualueen ja Olympiakomitean Lisää liikettä -yksikön yhteinen prosessi, jonka tavoitteeksi asetettiin yhteistyössä lajiliittojen, liikunnan aluejärjestöjen, muiden liikuntajärjestöjen ja liikuntaa edistävien toimijoiden kanssa määrittää ja sopia vuosille 2018-2020:

- Lisää liikettä -toimijoiden roolit ja vastuut
- Liikkeen lisäämisen tavoitteet, seuranta ja arviointi

2.2. Lisää liikettä -toimijoiden roolit ja vastuut

Suomen Olympiakomitea

Suomen Olympiakomitean Lisää liikettä -toiminnan kohderyhmänä on koko väestö. Liikettä lisätään pääosin seuratoiminnan kautta, mutta sen lisäksi Olympiakomitea edistää liikunnallista elämäntapaa viestinnän ja vaikuttamisen keinoin koko väestötasolla. Keskeinen lähtökohta liikkeen lisäämisessä on kaikkien suomalaisten tasa-arvoinen ja yhdenvertainen osallistumismahdollisuus liikuntaan ja urheiluun.

Elinvoimainen seuratoiminta

Yhdessä jäsenjärjestöjen ja eri toimijoiden kanssa olemme luvanneet, että seurat ovat innostavia yhteisöjä, jotka elävät ajassa ja joihin kaikki ovat tervetulleita. Seuroilla on osaamista ja toimintaedellytyksiä lisätä liikettä ja rakentaa urheilijan polkua.

- Olympiakomitean rooli: seurojen tueksi suunnattujen koulutusten ja hallinnon tukipalveluiden saatavuuden varmistaminen valtakunnallisesti sekä laatuohjelman ja tulevaisuuskohtaamisten rakentaminen seurojen tueksi.

Lasten ja nuorten liike

Yhdessä jäsenjärjestöjen ja eri toimijoiden kanssa olemme luvanneet, että lapselle ja nuorelle mahdollistuu hyvä päivä, jossa toteutuvat innostus, monipuolisuus ja -lajisuus, paljon liikettä ja leikkiä sekä terveelliset elämäntavat.

- Olympiakomitean rooli: Lasten ja nuorten urheilun laadun kehittäminen yhteisten linjausten mukaisesti. Harrastamisen mahdollistaminen koulupäivän yhteydessä seurojen ja koulujen yhteistyöllä.

Aikuisten aktiivinen arki

Yhdessä jäsenjärjestöjen ja eri toimijoiden kanssa olemme luvanneet, että liike lisääntyy ennakkoluulottomassa yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa.

- Olympiakomitean rooli: Monipuolisten harraste- ja kilpailutoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen uusille aikuisten kohderyhmille seuroissa sekä Liikkujan polku -verkoston vahvistaminen ja koordinointi.

Keskeisiä toiminnan periaatteita ovat tarpeista ohjautuminen, vaikuttava ja systemaattinen verkostotyö, ketterät kokeilut, toisilta oppiminen ja hyvien mallien jakaminen sekä hallinnonalat ylittävä yhteistyö.

Lajiliitot ja urheiluseurat

Lajiliitot ja urheiluseurat toteuttavat toimintasuunnitelmaansa hyödyntäen Olympiakomitean asiantuntijuutta, sisältöjä ja kehittäjäverkostoja. Roolituksia ja vastuita täydennetään vuorovaikutteisesti ja kunkin tahon omista lähtökohdista vuosittaisten toiminta- ja taloussuunnitelmaprosessien yhteydessä.

Liikunnan aluejärjestöt

Liikunnan aluejärjestö kehittää ja tuottaa yhdessä sovittuja palveluita yhteistyössä Olympiakomitean ja lajiliittojen kanssa erityisesti seuratoiminnan tueksi, lasten ja nuorten liikkeen lisäämiseksi ja aikuisten aktiivisen arjen mahdollistamiseksi. Roolituksia ja vastuita täydennetään vuorovaikutteisesti ja kunkin tahon omista lähtökohdista vuosittaisten toiminta- ja taloussuunnitelmaprosessien yhteydessä.

Muut Liikuntajärjestöt

Yhteistyön ja verkostoitumisen tavoitteena on löytää synergiaa ja välttää päällekkäisyyksiä. Roolituksia ja vastuita täydennetään vuorovaikutteisesti ja kunkin tahon omista lähtökohdista vuosittaisten toiminta- ja taloussuunnitelmaprosessien yhteydessä.

Muita Liikuntajärjestöjä ovat muun muassa Koululiikuntaliitto KLL ry, Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry, Soveltava Liikunta SoveLi ry, Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry, Suomen Latu ry, Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry, Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry ja Finlands Svenska Idrott, FSI r.f. Muut liikuntajärjestöt kutsutaan myös mukaan Olympiakomitean koordinoimaan Liikkujan polku -verkostoon.

Muut toimijat (ml. liikuntaa edistävät järjestöt ja kaupalliset toimijat)

Muut toimijat kutsutaan mukaan Olympiakomitean koordinoimaan Liikkujan polku -verkostoon.

Kunnat ja kaupungit

Kuntien ja kaupunkien kanssa tehtävän yhteistyön painopisteenä on erityisesti yhteistyö seurojen kanssa, seuratoiminnan toimintaedellytysten tukeminen ja kehittäminen sekä olosuhdekysymykset.

Liikunnan tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot, Liikunnan koulutuskeskukset/urheiluopistot

Olympiakomitea tekee tiivistä yhteistyötä keskeisten liikunnan tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä liikunnan koulutuskeskusten/urheiluopistojen kanssa asiakohtaisesti. Tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot ovat keskeinen tuki tiedolla johtamisessa sekä koulutuksessa ja sisältöjen luonnissa toiminnan eri osa-alueilla. Liikunnan koulutuskeskukset/Urheiluopistot ovat osa osaamisen kehittämisen verkostoa.

Liikunnan tutkimus- ja kehittämisorganisaatioita ovat muun muassa LIKES, LTS, KIHU, UKK-instituutti, Jyväskylän yliopisto ja liikuntalääketieteen keskukset. Kaikki edellä kuvatut tahot kutsutaan mukaan myös Liikkujan polku -verkostoon.

2.3. Liikkeen lisäämisen tavoitteet, seuranta ja arviointi

Liikkeen lisäämisen toimenpidekokonaisuudet ja tavoitteet kuvataan vuosittain Olympiakomitean toimintasuunnitelmassa. Siinä tarkentuvat jäsenistön ja eri toimijoiden kanssa sovitut roolit ja vastuut Olympiakomitean toiminnassa. Toimintasuunnitelmaprosessi kytketään vuorovaikutteisesti osaksi lajiliittojen, liikunnan aluejärjestöjen, muiden liikuntajärjestöjen sekä muiden toimijoiden suunnitteluprosesseja.

Alla on kuvattu alustavia yhteisiä tavoitetasoja vuoteen 2020 mennessä sekä seurannan ja arvioinnin lähtökohtia, jotka tarkentuvat vuosittaisissa suunnitelmissa. Erityistä huomioita kiinnitetään toiminnan vaikuttavuuteen ja mittaamiseen.

Elinvoimainen seuratoiminta

Yhteiset tavoitteet:

- Olympiakomitean ja liikunnan aluejärjestöjen seuroille suunnattuja koulutuksen ja hallinnon palveluita käyttää vuosittain 10 000 seuratoimijaa. Tarjonta on valtakunnallista ja laadukasta.
- Yhteisessä seuratoiminnan laatuohjelmassa on mukana 45 lajiliittoa ja 800 seuraa. Laatuohjelma kattaa lasten ja nuorten liikunnan ja urheilun, aikuisten harrasteliikunnan ja huippu-urheilun.
- Tulevaisuuskohtaamisia hyödyntää 1 000 seuraa ja 150 kuntaa. Näissä hyödynnetään olemassa olevia seurojen ja kuntien kohtaamisia (seurafoorumit).

Lähtökohtia seurannan ja arvioinnin mittareiksi:

- Yhteisten koulutusten ja hallinnon tukipalveluiden käyttäjämäärät ja toiminnan laatuarviot
- Laatuohjelmassa mukana olevien lajiliittojen ja seurojen määrä
- Tulevaisuuskohtaamisissa mukana olevien seurojen määrä
- Jäsenjärjestöbarometri ja verkostoarvioinnit
- Suomisport-tiedot: eri ikäisten seuraharrastajien määrät, vapaaehtoisten määrä, aktiivisten ohjaajien ja valmentajien määrä, harjoitusten määrä.

Lasten ja nuorten liike

Yhteiset tavoitteet:

- Yhteiset linjaukset ovat käytössä vähintään 20 suurimman lajiliiton toiminnassa
 - o Urheilijan polun lapsuus- ja valintavaiheen asiantuntijatyöt (2012, 2014), Lupa liikkua ja urheilla koulussa (2014) ja Sinettiseurakriteerit (2015). Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten (OKM 2016) pohjalta tehdään harrastamisen linjaukset yhdessä lajiliittojen ja asiantuntijoiden kanssa. Kootusti: <https://www.olympiakomitea.fi/lasten-liike/suosituksel/>
- Harrastaminen mahdollistuu koulupäivän yhteydessä koulujen sekä liikunta- ja urheiluseurojen yhteistyöllä. Lasten Liike – liikunnalliset iltapäivät palveluja käyttää 3 000 seuraa tai muuta paikallista järjestöä ja kerhoihin iltapäivisin osallistuu 45 000 lasta. Matalan kynnyksen kerhoissa huomioidaan myös erityistukea tarvitsevat lapset.
- Yli 200 yläkouluu mahdollistaa koulupäivän yhteydessä liikunnan ja harjoittelun 10 000 urheilusta innostuneelle oppilaalle. Yläkouluissa huomioidaan myös erityistukea tarvitsevat nuoret.

Lähtökohtia seurannan ja arvioinnin mittareiksi:

- Yhteisiä linjauksia toteuttavien lajiliittojen ja urheiluseurojen määrä
- Liikunnallisten iltapäiväkerhojen ja lasten määrä sekä toiminnan laatuarviot
- Urheiluyläkoulujen ja nuorten määrät sekä toiminnan laatuarviot
- Jäsenjärjestöbarometri ja verkostoarvioinnit
- Suomisport-tiedot: Lasten ja nuorten seuroissa harrastavien määrän kehitys
-

Aikuisten aktiivinen arki

Yhteiset tavoitteet:

- Aikuisten ja perheiden harrastetoimintaa sekä aikuisten kilpailutoimintaa seuroissa kehittää aktiivisesti 45 lajiliittoa.
- Seurojen aikuisharrastajien määrä kasvaa vuosittain viidellä prosentilla.
- Seurojen palveluita hyödyntävien työpaikkojen määrä kasvaa vuosittain viidellä prosentilla.
- Vuosittaiset tapahtumat ja kampanjat liikuttavat yli 2 miljoonaa ihmistä.
- Liikkujan polku -verkostossa on mukana yli 150 organisaatiota ja verkosto on merkittävä yhteistyötä lisäävä taho yli toimialarajojen.
- Unelmien liikuntapäivä 10.5. on liikunnan ja hyvinvoinnin liputuspäivä.
- 85 prosenttia työpaikoista tukee henkilöstönsä liikkumista.
-

Lähtökohtia seurannan ja arvioinnin mittareiksi:

- Seurojen harrastetoimintaa kehittävien lajiliittojen määrä
- Jäsenjärjestöbarometri ja verkostoarvioinnit
- Kampanjoihin ja teemapäiviin osallistuvien määrät
- Liikkujan polun verkostoarviointi ja yhteiset saavutetut tulokset
- Suomisport-tiedot: yli 18-vuotiaiden seuroissa harrastavien määrän kehitys
- Lajiharrastajien kokonaismäärä lajiliittojen mittareiden mukaan (mukaan lukien ei-organisoitu liikunta)
- Henkilöstöliikuntabarometri

Kansallisia seurannan ja arvioinnin mittareita

Olympiakomitean oman arvioinnin lisäksi toimintaa kehitetään kansallisten, laajempien liikuntakäyttäytymisen muutoksia seuraavien mittareiden trenditietojen perusteella. Tällaisia laajempia mittareita ovat muun muassa:

- Kansallinen liikuntatutkimus
- TEA-viisari, FinSote (entinen ATH), Finterveys (THL)
- LIITU (JYO)
- Tilastokeskus: ajankäyttö, vapaa-aika
- WHO-koululaistutkimus
- Puolustusvoimat: Cooper-testit, lihaskunto
- Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus
- Lasten ja nuorten liikunta Suomessa -tulokortti (The Global Matrix on Physical Activity for Children and Youth)
- MOVE! fyysisen toimintakyvyn seurantarjestelmä 5.- ja 8.-luokkalaisilla

2.4. Sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta ja arviointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Olympiakomitea seuraavat ja arvioivat Liikkeen lisäämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista kaksi kertaa vuodessa (huhti- ja lokakuu) pidettävissä tavoiteohjauskeskusteluissa sekä erikseen yhteisesti sovittavilla muilla tavoilla.

3. MENESTYVÄ HUIPPU-URHEILU

3.1. Johdanto

Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö toteutti yhdessä Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) kanssa huippu-urheilun sisäisen arvioinnin vuonna 2016. Arviointi koostui yksikön itsearvioinnista, huippu-urheiluverkostolle ja tukiurheilijoille tehdyistä arviointikyselyistä sekä kansainvälisistä eri maiden vertailuista. Valtion liikuntaneuvoston toteuttama huippu-urheilun ulkoinen arviointi julkaistiin 10.1.2017.

Arviointien keskeisten johtopäätösten perusteella käynnistettiin tammikuussa 2017 opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastuualueen ja Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön yhteinen prosessi, jonka seurauksena määritettiin ja sovittiin yhteistyössä lajiliittojen ja huippu-urheiluverkoston muiden toimijoiden kanssa vuosille 2017–2020:

1. Huippu-urheilun toimijoiden roolit ja vastuut
2. Huippu-urheilun strategiset valinnat, toimintatavat, tavoitteet ja mittarit
3. Rooleja ja toimintaa tukeva huippu-urheilun tukijärjestelmä

3.2. Huippu-urheilun toimijoiden roolit ja vastuut

Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö

Huippu-urheiluyksikkö johtaa (sisältäen vammaishuippu-urheilu) huippu-urheiluverkostoa ja vastaa:

- Yhdessä lajiliittojen ja huippu-urheiluverkoston kanssa toimintatapojen kehittämistä, pitkän aikavälin huippu-urheilumenestyksestä sekä talous- ja osaamisresurssien ohjaamisesta verkoston käyttöön.
- Lajien välisen yhteistyön ja osaamisen vahvistamisesta sekä huippu-urheilujärjestelmien sparrauksesta.
- Valittujen urheilijoiden, joukkueiden ja lajien huippu-urheilun tehostamistukijärjestelmästä ja -toiminnoista sekä niihin liittyvistä päätöksistä oman budjettinsa rajoissa.
- Urheiluakatemia-valmennuskeskus -kokonaisuuden johtamisesta ja koordinoinnista.
- Olympiakomitean vastuulla olevien monilajisten kansainvälisten arvokilpailujen (kesä- ja talviolympialaiset, nuorten kesä- ja talviolympialaiset, Euroopan kisat, nuorten EYOF-kisat eli Euroopan kesä- ja talviolympiafestivaalit sekä kesä- ja talviuniversiadi) joukkueiden kisavalmisteluista yhdessä lajien kanssa sekä joukkueiden toiminnasta ja johtamisesta kisoissa. Paralympialaisten sekä nuorten EPYG -kilpailujen valmisteluissa on tiivis yhteistyö Paralympiakomitean kanssa.
- Yhteistyöstä kuntien kanssa liittyen paikallisten olosuhteiden kehittämiseen, erityisesti urheiluakatemioiden toimintaedellytysten parantamisessa.
- Yhteistyöstä Suomen Urheilun Eettisen Keskusten kanssa eettisesti kestävän huippu-urheilun edellytysten vahvistamisessa.

Huippu-urheiluyksikkö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijana huippu-urheiluun liittyvissä asioissa. Se valmistelee esitykset muun muassa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahoista, urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten kehittämisavustuksista sekä muista opetus- ja kulttuuriministeriön huippu-urheilun toiminnan kehittämiseen tai avustamiseen liittyvistä asioista.

Suomen Olympiakomitea vastaa sopimuksista:

- Paralympiakomitean kanssa vammaishuippu-urheilun johtamisesta ja koordinaatiosta.
- Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) kanssa sen roolista ja tehtävistä huippu-urheilun asiantuntijatoiminnan ja osaamisen kehittämiseksi.

- Opiskelijoiden Liikuntaliiton (OLL) kanssa Universiadien ja opiskelijoiden huippu-urheilutoiminnan johtamisesta.
- Valtion huippu-urheiluavustusta saavien urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten kanssa tuen käytöstä sekä toimijoiden rooleista ja tehtävistä.
- Huippu-urheiluyksikön valmennuksen tehostamistukea saavien lajiliittojen kanssa tuen käytöstä.
- Valtion valmennus- ja harjoitteluapurahaa saavien urheilijoiden kanssa. Sopimus on kolmikantasopimus urheilijan, lajiliiton ja Olympiakomitean kanssa.
- Valtion valmennus- ja harjoitteluapurahaa saavien urheilijoiden henkilökohtaisten valmentajien sekä Huippu-urheiluyksikön valmentajapalkkatukea saavien olympia- ja nuorten olympiavalmentajien kanssa.

Lajiliitot

Lajiliitot vastaavat lajinsa huippu-urheilustrategiasta ja toimintasuunnitelmasta, jotka ilmaisevat liiton tavoitteet, tahtotilan, panostuksen ja suunnitelmat huippu-urheilun (mukaan lukien vammaishuippu-urheilu integraatiolajeissa) kehittämiseen. Lajiliitot vastaavat myös oman lajinsa huippu-urheilutoiminnan ja valmennuksen kehittämisestä (mm. valmennusjärjestelmien ja osaamisen kehittäminen, lajin seurojen tukeminen, lajin omat arvokilpailut) sekä lajin kansainvälisestä tuloksenteosta.

Urheiluseurat

Urheiluseurat vastaavat lasten ja nuorten liikunnasta paikallisesti harrastustoiminnan sekä tavoitteellisemman valmennuksen osalta kehittämällä ja ylläpitämällä seuravalmentajien osaamista. Lisäksi seurat järjestävät paikallista kilpailutoimintaa ja osallistuvat lajien kansallisiin sarjoihin.

Urheiluakatemit, valmennuskeskukset, KIHU ja liikuntalääketieteen keskus

Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten tehtävänä ovat urheilijoiden ja valmentajien arjen toimintaedellytysten parantaminen, osaamisen vahvistaminen ja leiritystoiminta. Lähtökohtana on, että näitä toimintaympäristöjä ja toimintatapoja rakennetaan ja vahvistetaan urheilijoiden ja lajien tarpeiden kautta ja että lajit kiinnittyvät toimintaympäristöihin.

Valtakunnallisen urheiluakatemia- ja valmennuskeskusverkoston rakenne toimii kolmella tasolla: kasvattajaurheiluakatemit, alueelliset urheiluakatemit, valtakunnalliset urheiluakatemit ja valmennuskeskukset. Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten roolit, vastuut ja tehtävät määrittävät valtakunnallisen verkoston yhteisen toimintasuunnitelman kautta, jossa jokaisella urheiluakatemialla ja valmennuskeskuksella on oma rooli. Verkoston toimintaa johtaa ja koordinoi huippu-urheiluyksikkö.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) tehtävänä on uusimman tutkimustiedon hankinta ja jakaminen huippu-urheiluverkoston käyttöön sekä osallistuvan asiantuntijatoiminnan kehittäminen. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus vastaa myös huippu-urheilun kehittämisessä ja arvioinnissa tarvittavan tiedonkeruun, tietovarannon ja tiedonhallinnan kehittämisestä.

Liikuntalääketieteen keskusten tehtävänä huippu-urheilussa on tarjota asiantuntijaroolissa erityisosaamista urheilijan terveydenhuollossa ja valmennuksen tukitoimissa, keskittyen erityisesti urheiluakatemieverkoston palveluiden kehittämiseen.

3.3. Huippu-urheilun strategiset valinnat, toimintatavat, tavoitteet ja mittarit

Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö kehittää huippu-urheilua (ml. vammaishuippu-urheilu) tuloksellisesti ja vastuullisesti Olympiakomitean päättämien strategisten valintojen, toimintatapojen, tavoitteiden ja mittareiden avulla **kansainvälisen menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen** vahvistamiseksi.

Olympiakomitean toimintalupaus huippu-urheilussa:

- Vahvistamme ja tuemme **urheilijakeskeistä toimintatapaa**, jossa kaikki toimenpiteet ja ratkaisut johdetaan urheilijan valmentautumisen tarpeista. Tuemme kansainväliselle huipulle tähtävien yksilö- ja joukkueurheilijoiden laadukkaan valmentautumisen edellytyksiä ja vahvistamme urheilu-uran ja opiskelun tai koulunkäynnin yhdistämisen toimenpiteitä.
- Vahvistamme **parhaat parhaiden kanssa** -toimintaperiaatetta, jossa parhaat urheilijat harjoittelevat yhdessä, parhaassa mahdollisessa valmennuksessa ja parhaissa olosuhteissa jatkuvan kehittymisen polulla. Tuemme ammattivalmennusta ja laadukkaan valmentautumisen toimintaympäristöjen syntymistä.
- Toimimme **innostaen ja yhteistyön ilmapiiriä vahvistaen** verkostomaisella ja toisia arvostavalla toimintatavalla, jolla rakennetaan yhteistä suuntaa huippu-urheilulle sekä lisätään toimijoiden yhteistyötä ja osaamista. Tuemme lajiliittojen mahdollisuuksia edistää oman lajinsa huippu-urheilumenestystä.
- Toimintamme on **tuloksellista, eettistä ja vastuullista**. Lähtökohtana on, että huippu-urheilun toimijat toimivat ja suomalaiset urheilijat ja joukkueet menestyvät kansainvälisesti urheilun eettisiä ja urheilun Reilun Pelin periaatteita noudattaen.
- Vahvistamme huippu-urheilua edistävän verkoston johtamista ja lajien välistä yhteistyötä.

Uskomme yhteisten toimintatapojen johtavan parempaan menestykseen, vahvempaan urheilukulttuuriin, arvostuksen kasvuun ja kasvaviin resursseihin. Viestimme tehokkaasti huippu-urheilun verkostossa ja ulkoisesti.

Suomalaisen huippu-urheilun tulostavoitteet vuoteen 2020 mennessä ovat:

- 10 mitalia olympialaisista
- 10 mitalia paralympialaisista
- Joukkuepeli kesäolympialaisiin

Tulostavoitteiden saavuttamiseksi tavoittelemme vuoteen 2020 mennessä:

- Vähintään 30 prosenttia lisää menestyspotentiaalisia urheilijoita verrattuna edellisten olympialaisten 2014/2016 tilanteeseen
- Parhaille urheilijoille ammattimainen valmennus
- 25 prosenttia lisää nuorten olympiavalmentajia verrattuna vuoden 2017 tilanteeseen (tilanne 2017: 90 valmentajaa -> 115 valmentajaa 2020)

Tulostavoitteiden saavuttamiseksi tavoittelemme vuoteen 2024 mennessä:

- Parhailta urheilijoilla ja joukkueilla on käytössä ammattimainen asiantuntijatoiminta
- 15 prosenttia lisää ammattivalmentajia verrattuna vuoden 2017 tilanteeseen (tilanne 2017: 1680 valmentajaa)
- Huippu-urheilun arvostus kasvaa

Tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavat toimenpiteet kuvataan tarkemmin vuotuisissa toimintasuunnitelmissa.

Seurannan ja arvioinnin mittarit:

- 1) Huippu-urheilun menestys
 - Olympia- ja paralympiamitalien lukumäärä
 - OKM:n valtioavustusta nauttivien lajiliittojen alaisten lajien EM- ja MM-mitalit
 - TOP 8 -sijoitusten pisteet olympialajien MM- ja Olympiakilpailuissa
 - Suomen menestyksen vertailu muihin maihin
- 2) Potentiaalisten arvokilpailumenestyjien määrä
 - Menestyspotentiaalisten urheilijoiden (top 1-8) ja joukkueiden sekä talenttien (lahjakkuuksien) määrä
 - Huippu-urheiluyksikön urheilijaluokittelu
 - Joukkuelajien urheilijoiden määrä huippuammattilaisliigoissa
- 3) Toimintaympäristöjen kehittäminen: HUY:n tukiurheilijoiden ja -lajien kiinnittyminen Urheiluakatemia-Valmennuskeskus – toimintaympäristöihin
- 4) Ammattivalmentajien määrä
- 5) Kansalaisten arvostus huippu-urheilua kohtaan

Sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta ja arviointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Suomen Olympiakomitea tarkastelevat huippu-urheilun tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista ja kehittymistä kaksi kertaa vuodessa (huhti- ja lokakuu) pidettävissä keskusteluissa sekä erikseen yhteisesti sovittavilla muilla tavoilla.

3.4. Huippu-urheilun tukijärjestelmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa avustuksia huippu-urheilun kehittämiseen ja johtamiseen sillä edellytyksellä, että eduskunta myöntää tähän tarkoitukseen määrärahoja.

Lajiliitot

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää lajiliitoille valtionavustuksia, joilla huippu-urheiluun (sis. vammaishuippu-urheilun integraatiolajeissa) käytettävällä osuudella lähtökohtaisesti lajiliitto kattaa liiton valmennusjärjestelmän ja osaamisen kehittämiseen, maajoukkuetoimintaan ja lajin kansainväliseen kilpailutoimintaan liittyviä kuluja.

Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet

Huippu-urheiluyksikön tuki urheilijoille ja lajeille on huippu-urheilun tehostamistuki, jonka tarkoituksena on varmistaa valittujen lajien parhaimmille urheilijoille ja joukkueille kansainvälisen tason valmennusprosessit sekä parantaa lajien huippu-urheilutoiminnan edellytyksiä kohti parempaa kansainvälistä menestystä.

Huippu-urheiluyksikkö tukee lajien huippu-urheilutoimintaa tehostamalla, investointilogiikan periaatteella sekä urheilija- ja lajikohtaisesti räätälöimällä talousresurssien ja asiantuntijatoiminnan avulla. Tukijärjestelmä rakentuu urheilija-, joukkue- ja lajikohtaisesti ja keskittyy urheilijan polun huippuvaiheeseen sekä nuoriin talenteihin. Resursoinnin kokonaisratkaisu suunnitellaan lajiliiton ja Huippu-urheiluyksikön yhteistyönä.

Huippu-urheiluyksikön tuki lajeille edellyttää myös lajin vahvaa omaa panostusta huippu-urheiluun. Jossain tapauksessa huippu-urheiluyksikkö tukee ja tehostaa räätälöidysti myös yksittäisiä huippu-urheilijoita.

Huippu-urheiluyksikön resurssiohjaukseen liittyy kiinteästi vastuu resursoinnin valinnoista, priorisoinnista, toiminnan seuraamisesta ja tuloksista. Tukijärjestelmä perustuu kokonaisvaltaiseen tarveharkintaan, avoimeen päätösten perusteluun, läpinäkyvyyteen ja jatkuvaan seurantaan. Laji ja huippu-urheiluyksikkö tekevät yhdessä arviointia vuosittain.

Huippu-urheiluyksikön tehostamistukijärjestelmän ohjelmat ja kriteerit on kuvattu yksityiskohtaisesti Huippu-urheiluyksikön 2017–2020 tukijärjestelmässä: www.olympiakomitea.fi/huippu-urheilu/huippuvaiheen-ohjelma/valmennuksen-tukijarjestelma.

Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä suora valtionapu urheiluakatemioiden ja liikunnan koulutuskeskuksissa sijaitseville valmennuskeskuksille kohdentuu huippu-urheilutyöhön, kuten urheilijoille ja valmentajille tarjottaviin asiantuntijapalveluihin, yhteistyöverkoston koordinointiin sekä osaamisen kehittämisen erityistehtäviin. Avustusta ei voi käyttää lajikohtaisiin valmennuskuluihin tai lajivalmentajakuluihin.

Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset muodostavat yhtenäisen valtakunnallisen rakenteen, jossa on paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia rooleja ja tehtäviä. Roolit ja tehtävät määritellään Huippu-urheiluyksikön johdolla yhdessä lajien, urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten kanssa. Huippu-urheiluyksikkö antaa vuosittain esityksen OKM:lle eri toimijoiden rooleista, tehtävistä sekä OKM:n avustuksen suuruudesta.

KIHU

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä suora valtionapu Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle (KIHU) kohdentuu huippu-urheilun uusimman tutkimustiedon hankintaan ja jakamiseen huippu-urheiluverkostolle, osallistuvan asiantuntijatoiminnan kehittämiseen ja toimintaan sekä huippu-urheilun kehittämisessä ja arvioinnissa tarvittavan tiedonkeruun, tietovarannon ja tiedonhallinnan kehittämiseen ja koordinaatioon. Huippu-urheiluyksikkö tehostaa ja koordinoi KIHU:n asiantuntijoiden tekemää kärkiurheilijoiden ja -lajien osallistuvaa asiantuntijatoimintaa vuosittain yhdessä sovittavalla tavalla.

Liikuntalääketieteen keskuskeskukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä suora valtionapu liikuntalääketieteen keskuksille kohdentuu huippu-urheilun osalta asiantuntijarooliin urheilijan terveydenhuollossa ja valmennuksen tukitoimissa, keskittyen erityisesti urheiluakatemiaverkoston palveluiden kehittämiseen. Olympiakomitean huippu-urheiluyksikkö ja liikuntalääketieteen keskuskeskukset sopivat yksityiskohdista erikseen huippu-urheilun asiantuntijarooliin liittyissä tehtävissä.

4. LOPPUYHTEENVETO

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Suomen Olympiakomitea tarkastelevat tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista ja kehittymistä kaksi kertaa vuodessa (huhti- ja lokakuu) pidettävissä keskusteluissa sekä erikseen yhteisesti sovittavilla muilla tavoilla.

Olympiakomitean toimenpidekokonaisuudet ja tavoitteet kuvataan vuosittain toimintasuunnitelmassa, jossa tarkentuvat jäsenistön ja eri toimijoiden kanssa sovitut Olympiakomitean roolit ja vastuut. Toimintasuunnitelmaprosessi kytketään vuorovaikuttaisesti osaksi lajiliittojen, liikunnan aluejärjestöjen, muiden liikuntajärjestöjen sekä muiden toimijoiden suunnitteluprosesseja.

Tavoiteasiakirja on avoin ja kehittyvä. Erityisesti Liikkeen lisäämisen osa-alueeseen tehdään tarkennuksia vuoden 2018 aikana eri tahojen kanssa käytyjen tavoitekeskusteluiden perusteella. Lisäksi rakennetaan näkymää Olympiakomitean kokonaisresursseista kaudelle 2018-2020. Seuraava laajempi tavoitekeskustelu käydään syksyllä 2020 tavoitteena määritellä tavoitetasot vuoteen 2024 asti.

Helsinki 14.12.2017

Ylijohtaja Esko Ranto

Olympiakomitean puheenjohtaja Timo Ritakallio